

Sygn. akt VI U 1192/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 października 2014 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

| | |
|-----------------|-----------------------------------|
| Przewodniczący: | SSO Monika Miller-Młyńska |
| Protokolant: | st. sekr. sądowy Katarzyna Herman |

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 15 października 2014 r. w S.

sprawy A. K. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania A. K. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

z dnia 13 maja 2014 roku nr (...)

I. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje A. K. (1), poczynając od 1 sierpnia 2013 roku, prawo do emerytury;

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. na rzecz A. K. (1) kwotę 60 (sześćdziesięciu) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 13 maja 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił A. K. (1) prawa do emerytury po osiągnięciu 60 roku życia, z uwagi na nieudowodnienie przez niego okresu 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze.

Odwołaniem z 16 czerwca 2014 r. ubezpieczony, reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, zaskarżył powyższą decyzję, wnosząc o jej uchylenie i przyznanie mu prawa do emerytury oraz zasądzenie na swoją rzecz kosztów sądowych, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania w całości, podtrzymując argumentację wyrażoną w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

A. K. (1) urodził się w dniu (...). Jego łączny staż ubezpieczeniowy (udowodnione okresy składkowe i nieskładkowe) na dzień 1 stycznia 1999r. przekraczał 25 lat (organ rentowy uznał za udowodnione przez ubezpieczonego 26 lat, 1 miesiąc i 5 dni okresów ubezpieczenia).

Ubezpieczony nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

Wniosek o emeryturę złożył w organie emerytalnym w dniu 29 sierpnia 2013 roku.

Niesporne, a nadto dowody:

- wniosek – k. 1-3 plik II akt rentowych;
- karta przebiegu zatrudnienia – k. 28 plik II akt rentowych.

Ubezpieczony w czerwcu 1970 r. ukończył naukę w zasadniczej szkole zawodowej, uzyskując zawód montera konstrukcji żelbetonowych.

Niesporne, a nadto dowód: odpis świadectwa ukończenia szkoły w aktach osobowych – koperta k. 24.

W okresie od 7 sierpnia 1970 r. do 2 lutego 1972 r. A. K. (1) był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) Przedsiębiorstwie Budowlanym w E. na stanowisku montażysty. W tym czasie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy zajmował się montowaniem konstrukcji żelbetonowych na wysokości.

Dowody:

- świadectwo pracy – k. 6 plik I akt rentowych;
- zeznania ubezpieczonego w wersji elektronicznej oraz transkrypcja k. 40-42v akt sprawy.

W okresie od 2 września 1974 r. do 7 kwietnia 1994 r. A. K. był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w Przedsiębiorstwie (...) S.A. w S., najpierw na stanowisku montera konstrukcji żelbetonowych, a następnie (od 13 listopada 1989 r. do 7 kwietnia 1994 r.) cieśli.

Dodatkowo w okresach od 1 marca 1975 r. do 12 maja 1978 r. oraz od 1 lipca 1981 r. do 1 września 1982 r. ubezpieczonemu powierzano obowiązki brygadzysty.

Podczas zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) w S. na stanowisku montera konstrukcji żelbetonowych ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę na wysokości, przy wznoszeniu budynków mieszkalnych. W czasie gdy A. K. powierzano obowiązki brygadzysty, sprawował on bezpośredni nadzór nad pracownikami zatrudnionymi na stanowiskach montażystów, betoniarzy, zbrojarzy, cieśli, dekarzy. Jednocześnie nadal osobiście wykonywał prace montażowe.

Kiedy pod koniec lat osiemdziesiątych przedsiębiorstwo przestało budować mieszkania, ubezpieczony przekwalifikował się i zaczął pracować stale i w pełnym wymiarze czasu pracy jako cieśla, także na wysokości. Do jego obowiązków należało wówczas montowanie szalunków, następnie zalewanie ich betonem, a po jego zastygnięciu, zamontowanie szalunków.

W angażu z dnia 24 lipca 1987 r. pracodawca potwierdził, że wykonywana przez ubezpieczonego praca montera konstrukcji żelbetonowych zaliczana jest do prac wykonywanych w szczególnych warunkach.

W okresie przedmiotowego zatrudnienia ubezpieczony był kilkakrotnie kierowany przez pracodawcę do pracy na budowach eksportowych własnych przedsiębiorstwa. Na takich budowach pracował w pełnym wymiarze czasu pracy w następujących okresach:

- od 13 maja 1978 r. do 28 maja 1979 r. w Libii na stanowisku monter konstrukcji żelbetonowych,
- od 21 maja 1985 r. do 6 czerwca 1985 r. w NRD na stanowisku betoniarza,
- od 18 lipca 1985 r. do 21 czerwca 1986 r. w Libii na stanowisku zbrojarza-betoniarza,
- od 13 listopada 1989 r. do 21 maja 1990 r. w RFN na stanowisku cieśli i betoniarza,
- od 19 czerwca 1990 r. do 14 listopada 1990 r. w RFN na stanowisku cieśli.

Prace w charakterze zbrojarza i betoniarza, które wykonywał ubezpieczony polegały na przygotowaniu zbrojenia i wylewaniu gotowego betonu. Prace ciesielskie wykonywane przez ubezpieczonego na budowie eksportowej w latach 1989-1990 polegały na montażu słupów. Praca była wykonywana na wysokości.

Po dniu 14 listopada 1991 r. ubezpieczony korzystał z zasiłku chorobowego w okresie od 4 stycznia 1993 r. do 22 stycznia 1993 r.

Dowody:

- zaświadczenie z 20.09.2004 r. – k. 8 plik I akt rentowych;
- zaświadczenie Rp-7 – k. 12, 13 plik I akt rentowych;
- dokumentacja w aktach osobowych ubezpieczonego, koperta k.24 akt sprawy, w szczególności: karta zatrudnienia, świadectwo pracy z 8.04.1884 r., opinia z 3.03.1978 r., skierowanie na badania z 23.08.1974 r., karta badań okresowych, podanie o przyjęcie do pracy, karta obiegowa przyjęcia do pracy, umowa o pracę z 30.08.1974 r. umowa z brygadzystą z 1.03.1975 r., obowiązki i uprawnienia brygadzysty, wniosek o przyznanie dodatku brygadzystowskiego z 14.03.1975 r., zaświadczenie kwalifikacyjne z 31.01.1975 r., protokół z 5.02.1975r. komisji weryfikacyjnej, podanie z 13.12.1974 r., podanie z 24.01.1978 r., karta obiegowa zmiany z 1978 r., umowa o pracę z 2.05.1978 r., karta obiegowa zwolnienia z 1979 r., aneks do umowy z 28.05.1979 r., angaż z 1.04.1979 r., angaż z 1.05.1980 r., umowa z brygadzystą z 1.07.1980 r. wraz z załącznikiem: obowiązki i uprawnienia brygadzysty, wniosek o przyznanie dodatku brygadzystowskiego z 27.07.1981 r., angaż z 5.03.1982r., wniosek o wypowiedzenie umowy z brygadzystą z 9.09.1982 r., angaż z 10.08.1983 r., angaż z 2.08.1983 r., angaż z 5.11.1984 r., angaż z 25.03.1985 r., karty obiegowe zmiany i przyjęcia z 1985 r., charakterystyka służbowa z 10.07.1986 r., karta obiegowa przyjęcia z 1986 r., angaż z 18.08.1986 r., angaż z 8.10.1986 r., angaż z 24.07.1987 r., angaż z 28.01.1988 r., angaż z 1.06.1988 r., angaż z 30.07.1988 r., angaż z 30.10.1988 r., angaż z 1.01.1989 r., angaż z 31.03.1989 r., karta obiegowa zmiany z 1989 r. , karta obiegowa przeniesienia z 19.11.1990 r., angaż z 24.11.1990 r., angaż z 12.04.1991 r., angaż z 28.08.1991 r., angaż z 23.12.1991 r., angaż z 24.04.1992 r., angaż z 19.06.1992 r., karty zatrudnienia, umowa o pracę z 10.05.1985 r., umowa o pracę z 15.07.1985 r. , umowa z 31.12.1985 r., aneks do umowy z 31.12.1985 r., aneks z 17.06.1986r., umowa z 9.11.1989 r., opinia o pracowniku z 21.05.1990 r., umowa o pracę z 12.06.1990 r.;
- zeznania ubezpieczonego w wersji elektronicznej oraz transkrypcja k. 40-42v.

W okresie od 11 kwietnia 1994 r. do 16 kwietnia 1994 r. ubezpieczony był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) sp. z o.o. (...) SA- (...) w S. na stanowisku cieśli.

Dowód: legitymacja ubezpieczeniowa – k. 18 plik I akt rentowych

W okresie od 1 sierpnia 1994 r. do 31 marca 1995 r. ubezpieczony był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) sp. z o.o. w S. na stanowisku cieśli.

W czasie tego zatrudnienia ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy zajmował się montowaniem konstrukcji stalowych na wysokości.

Dowody:

- świadectwo pracy – k. 18 plik II akt rentowych;
- zeznania ubezpieczonego w wersji elektronicznej oraz transkrypcja k. 40-42v akt sprawy.

W okresie od 19 lipca 1995 r. do 24 grudnia 1996 r. ubezpieczony był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) sp. z o.o. w P. na stanowisku pracownika budowlanego.

W czasie tego zatrudnienia stale i w pełnym wymiarze czasu pracy zajmował się montowaniem szalunków na wysokości i pracami zbrojarskimi.

Dowody:

- świadectwo pracy – k. 17 plik II akt rentowych;
- zeznania ubezpieczonego w wersji elektronicznej oraz transkrypcja k. 40-42v akt sprawy.

W okresie od 1 lipca 1997 r. do 21 listopada 2000 r. ubezpieczony był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w P.B. (...) sp. z o.o. w S. na stanowisku cieśli budowlanego.

Po dniu 14 listopada 1991 r. ubezpieczony korzystał z zasiłku chorobowego w okresie od dnia 7 sierpnia 1997 r. do 11 sierpnia 1997r.

W czasie tego zatrudnienia ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy zajmował się montowaniem szalunków na wysokości.

Dowody:

- świadectwo pracy – k. 9 plik I akt rentowych;
- notatka służbowa – k. 37 plik I akt rentowych;
- zwolnienie lekarskie – k. 38 plik I akt rentowych;
- zeznania ubezpieczonego w wersji elektronicznej oraz transkrypcja k. 40-42v akt sprawy.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie okazało się uzasadnione.

Zgodnie z przepisem art. 184 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 stycznia 2013 r. (Dz. U. z 2013 r. poz. 1440 j.t., dalej jako: ustawa emerytalna), ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 (co najmniej 25 lat dla mężczyzn).

W ust. 2 wskazano, że emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Wykaz prac zaliczanych do prac w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze zamieszczony został w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.). Przepis § 4 ust. 1 tego rozporządzenia stanowi przy tym, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W myśl przepisu § 2 powołanego aktu prawnego, okresami pracy uzasadniającymi prawo do emerytury są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Okresy pracy, o którym mowa stwierdza przy tym zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 cytowanego rozporządzenia lub w świadectwie pracy.

W załączniku do powyższego rozporządzenia, w wykazie A w dziale V dotyczącym prac w budownictwie i przemyśle budowlanym pod pozycją 4 wskazano, że pracami w szczególnych warunkach są „prace zbrojarskie i betoniarskie”, zaś pod pozycją 5 wskazano, że pracami w warunkach szczególnych są „prace przy montażu konstrukcji metalowych na wysokości”.

Rozporządzenie z 7 lutego 1983r. jest aktem prawa powszechnego, odnoszącym się do pracowników wszystkich branż. W § 1 ust. 2 zamieszczono upoważnienie dla właściwych ministrów, kierowników urzędów centralnych oraz centralnych związków spółdzielczych do ustalenia - w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych - w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowisk pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazach A i B. Odnośnie prac wykonywanych przez ubezpieczonego w okresie zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) w S. doprecyzowania stanowisk pracy, na których wykonywana była praca w warunkach szczególnych dokonał Minister Górnictwa i Energetyki w zarządzeniu nr 17 z dnia 12 sierpnia 1983 roku w sprawie określenia stanowisk pracy w resorcie górnictwa i energetyki, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach. W załączniku nr 1 do tego zarządzenia, w dziale nr V pod pozycją 3, doprecyzowano, że do prac zbrojarskich i betoniarskich, należą prace betoniarza i zbrojarza, pod pozycją 4, doprecyzowano, że do prac przy montażu konstrukcji metalowych na wysokości, należą prace cieśli (pkt 1), montera konstrukcji żelbetonowych i prefabrykowanych (pkt 2) oraz montera urządzeń i konstrukcji stalowych (pkt 3). Zarządzenie to, choć nie ma już żadnej mocy wiążącej, stanowi jednak obecnie istotną wskazówkę interpretacyjną, pomagającą w ustalaniu, czy pracę danego pracownika należy uznawać za wykonywaną w warunkach szczególnych. Jak bowiem wyjaśnił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 16 listopada 2010r., sygn. akt I UK 124/10, który to pogląd sąd orzekający w niniejszej sprawie w pełni podziela, „z faktu, że właściwy minister, kierownik urzędu centralnego, czy centralny związek spółdzielczy, w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych, ustalił w podległych i nadzorowanych zakładach pracy, że dane stanowisko pracy jest stanowiskiem pracy w szczególnych warunkach, może płynąć domniemanie faktyczne, że praca na tym stanowisku w istocie wykonywana była w takich warunkach i odwrotnie, brak konkretnego stanowiska pracy w takim wykazie może - w kontekście całokształtu ustaleń faktycznych - stanowić negatywną przesłankę dowodową.”

W niniejszej sprawie poza sporem pozostawał fakt, że ubezpieczony ukończył 60 lat w dniu (...)roku, nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego, oraz iż na koniec 1998 roku posiadał łączny okres składkowy i nieskładkowy przekraczający 25 lat. Przedmiotem sporu pozostawało natomiast, czy ubezpieczony udowodnił wymagany 15 letni staż pracy w warunkach szczególnych. Organ rentowy wskazał, że ubezpieczony nie przedstawił żadnych dowodów potwierdzających, że w okresie swojej aktywności zawodowej rzeczywiście pracował w warunkach szczególnych.

Faktem jest, że zgodnie z § 2 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. 1983 r. Nr 8 poz. 43 ze zm.), okresy pracy w warunkach szczególnych stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy. Trzeba jednak zwrócić uwagę, że zgodnie z utartą praktyką i orzecznictwem w postępowaniu przed sądem okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przewidziane wskazanym wyżej rozporządzeniem mogą być ustalane także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia z zakładu pracy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., III UZP 6/84 oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 r. III UZP 48/84), a więc wszelkimi dopuszczalnymi przez prawo środkami dowodowym. W tym miejscu podkreślenia bowiem wymaga, iż wydanie lub niewydanie przez pracodawcę świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie rodzi żadnych skutków materialnoprawnych. Zaświadczenie to jest bowiem jedynie dokumentem prywatnym (art. 245 k.p.c.), wydawanym dla celów dowodowych, a okoliczności w tym dokumencie potwierdzone przez pracodawcę podlegają weryfikacji zarówno w postępowaniu sądowym, jak i w postępowaniu przed organem rentowym. Określenie stanowiska pracy i jej charakteru wskazane w wystawionym przez pracodawcę świadectwie pracy nie wiąże zatem sądu, który na podstawie całego zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego ocenia, czy ubezpieczony pracował – stale i w pełnym wymiarze czasu pracy – w warunkach szczególnych. Samodzielnie sąd ustala również, jak zakwalifikować pracę wnioskodawcy w odniesieniu do wykazu prac określonych w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma bowiem istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Mając powyższe na uwadze w ramach postępowania dowodowego sąd dopuścił dowód z dokumentów zawartych w aktach emerytalnych ubezpieczonego, a także w jego archiwalnych aktach osobowych z okresu zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) w S., które zostały dołączone przez sąd do akt sprawy głównej. Autentyczność dokumentów nie była przez strony kwestionowana i nie budziła wątpliwości sądu. Zostały one sporządzone w sposób zgodny z przepisami prawa, przez uprawnione do tego osoby, w ramach ich kompetencji, oraz w sposób rzetelny, stąd też zostały uznane za wiarygodne. Prymat wiarygodności przyznano także zeznaniom ubezpieczonego. Oceniając je, sąd miał na uwadze, że choć ubezpieczony jako osoba zainteresowana korzystnym dla siebie rozstrzygnięciem mógłby wprowadzić próbować zatajać okoliczności mogące wpłynąć niekorzystnie na ustalenia w zakresie rzeczywistego charakteru jego zatrudnienia w spornych okresach, to jednak treść jego zeznań wskazuje, że starał się nie pomijać żadnych okoliczności, zdając pełną relację ze wszystkich powierzanych mu w spornych okresach obowiązków.

Oceniając zakres potrzebnego w sprawie postępowania dowodowego, sąd miał na uwadze, iż proces w sprawie o świadczenia z ubezpieczenia społecznego jest zwykłym procesem cywilnym, w którym obowiązuje zasada kontrydiktoryjności (por. wyrok SN z 9 grudnia 2008r., sygn. akt I UK 151/08). Sąd – co do zasady – nie ma więc obowiązku poszukiwania dowodów z urzędu, a jeśli już to robi, czynić to winien jedynie w niezbędnym zakresie, wtedy gdy uważa, że jest to niezbędne dla prawidłowego rozstrzygnięcia sprawy (por. wyrok SN z 5.11.2008r., sygn. akt I CSK 138/08). W toku takiego procesu ciężar dowodu spoczywa więc niemal w całości na stronach, czyli zarówno na osobie ubezpieczonej, jak i na organie rentowym, który także ma obowiązek jasno przedstawić swoje stanowisko wraz z wszelkimi dowodami na jego poparcie. Jeśli więc – jak w niniejszej sprawie – organ rentowy w zakresie postępowania dowodowego pozostaje całkowicie bierny, nie składając absolutnie żadnych wniosków dowodowych, sąd nie ma obowiązku „wyręczania” go w tym zakresie poprzez poszukiwanie dowodów przeciwnych twierdzeniom osoby ubezpieczonej. W niniejszej sprawie zaś w toku całego procesu organ rentowy ograniczył się wyłącznie do postawienia zarzutów o naturze ściśle prawnej – powołując się na brak stosownego świadectwa pracy w warunkach szczególnych wystawionego przez pracodawców. Pełnomocnik organu rentowego, obecny na rozprawie,

na której był przesłuchiwany ubezpieczony, nie zakwestionował wiarygodności jego zeznań. Organ rentowy nie kwestionował także autentyczności ściągniętej przez sąd do akt sprawy dokumentacji pracowniczej ubezpieczonego z okresu jego zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) w S.. Mając na uwadze powyższe sąd pominął dowód z zeznań świadków zawnioskowanych w odwołaniu, uznając że okoliczności sporne zostały dostatecznie wyjaśnione i bez przeprowadzania tych dowodów (art. 217 § 2 k.p.c.).

Tak więc, w oparciu o przeprowadzone postępowanie dowodowe sąd ustalił, iż podczas zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) w S. w okresie od 2 września 1974 r. do 7 kwietnia 1994 r. ubezpieczonemu powierzano obowiązki był montera konstrukcji żelbetonowych (w tym od 1 marca 1975 r. do 12 maja 1978 r. oraz od 1 lipca 1981 r. do 1 września 1982 r. ubezpieczony wykonywał dodatkowo czynności brygadzysty), a następnie - od 13 listopada 1989 r. do 7 kwietnia 1994r. - obowiązki cieśli. Jednocześnie sąd ustalił, iż podczas przedmiotowego zatrudnienia w ubezpieczony kilkakrotnie został skierowany do pracy na budowach eksportowych, gdzie pracował kolejno jako: monter konstrukcji żelbetonowych (od 13 maja 1978 r. do 28 maja 1979 r. w Libii), betoniarz (od 21 maja 1985 r. do 6 czerwca 1985 r. w NRD), zbrojarz -betoniarz (od 18 lipca 1985 r. do 21 czerwca 1986 r. w Libii), cieśla i betoniarz (od 13 listopada 1989 r. do 21 maja 1990 r. w RFN) oraz cieśla (od 19 czerwca 1990 r. do 14 listopada 1990 r. w RFN). Powyższe okresy zatrudnienia ubezpieczonego znajdują potwierdzenie zarówno w dokumentacji znajdującej się w jego aktach emerytalnych oraz osobowych, w szczególności w świadectwie pracy, angażach, kartach obiegowych zmian i przyjęcia do pracy, umowach o prace na budowach eksportowych.

Ten sam materiał dowodowy, poparty dodatkowo zeznaniami ubezpieczonego, znajdującymi pełne pokrycie w dowodach z dokumentów, daje podstawy do przyjęcia, że zarówno pracując jako monter konstrukcji żelbetonowych, jak i jako cieśla podczas zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) w S., ubezpieczony wykonywał pracę w warunkach szczególnych. Po pierwsze bowiem w aktach osobowych ubezpieczonego z okresu omawianego zatrudnienia znajduje się angaż z dnia 24 lipca 1987 r., w którym pracodawca wskazał wyraźnie i jednoznacznie, że wykonywana przez ubezpieczonego praca montera konstrukcji żelbetonowych zaliczana jest do stażu pracy w szczególnych warunkach. Po drugie, także z zeznań ubezpieczonego wynikało, że w tym czasie wykonywał pracę przy montażu konstrukcji żelbetonowych na wysokości, co nie budziło najmniejszych wątpliwości, gdy zważyć na to, w jakim zakładzie pracy pracował A. K.. Jest bowiem faktem niemal w S. notoryjnym, że przedsiębiorstwo (...), zgodnie ze swoją nazwą (Przedsiębiorstwo (...)) prowadziło budowy elektrowni oraz różnego rodzaju wysokich budynków, w tym także mieszkalnych.

Nie uszło przy tym uwadze sądu, że ze zgromadzonego materiału dowodowego wynikało, że w okresie omawianego zatrudnienia ubezpieczonemu dodatkowo powierzono obowiązki brygadzysty (w okresach od 1 marca 1975 r. do 12 maja 1978 r., od 1 lipca 1981 r. do 1 września 1982 r.). Jednocześnie wskazać należy, że z ustaleń stanu faktycznego wynikało, że nie wpłynęło to na wykonywanie przez niego zasadniczych obowiązków montera konstrukcji żelbetonowych, jedynie dodatkowo ubezpieczony sprawował nadzór nad stanowiskami roboczymi – grupą montażystów, betoniarzy, zbrojarzy, cieśli, dekarzy, pracując wspólnie z nimi. Znajduje to potwierdzenie w dokumentacji z akt osobowych: umowach z brygadzystą oraz w zakresie obowiązków na stanowisku brygadzysty i wniosku o powierzenie ubezpieczonemu tychże obowiązków, z których wynika, że obowiązki brygadzysty zostały ubezpieczonemu powierzone jedynie dodatkowo oraz, że sprowadzały się do bezpośredniego nadzoru nad stanowiskami roboczymi. Mając na uwadze powyższe sąd uznał, że sama w sobie okoliczność, iż ubezpieczony był okresowo brygadzystą nie uniemożliwiła zaliczenia spornego okresu zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) w S. do stażu pracy w warunkach szczególnych. Co więcej, wskazać należy, że w powoływanym wyżej rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przewidziano, iż pracami w warunkach szczególnych są także prace związane bezpośrednio z nadzorowaniem pracowników wykonujących prace wymienionych w załączniku do rozporządzenia. Mianowicie w dziale XIV, dotyczącym prac różnych, pod pozycją 24 wprost wskazano, że pracami w warunkach szczególnych są również prace polegające na „kontrolu międzyoperacyjnej, kontroli jakości produkcji i usług oraz dozorcze inżynieryjno-technicznym na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie”.

Z kolei odnośnie okresu zatrudnienia na stanowisku cieśli ubezpieczony wyjaśnił, że w związku ze zmianą profilu działalności przedsiębiorstwa zmuszony był się przekwalifikować, w związku z czym zaczął pracować stale i w pełnym wymiarze czasu pracy jako cieśla przy budowie konstrukcji żelbetonowych. Ubezpieczony montował szalunki, następnie szalunki zalewane były betonem, po zastygnięciu którego ubezpieczony demontował szalunki na budowie elektrowni. Prace ciesielskie wykonywane były przy tym przez ubezpieczonego na wysokości (na co wskazują – poza zeznaniami A. K. – także zapisy w jego karcie kontrolnej badań okresowych z 1992 i 1994 r., stanowiącej część jego archiwalnych akt osobowych).

Nie uszło przy tym uwadze sądu, że ubezpieczony w swoich zeznaniach wskazał, że zdarzało się, że w czasie kiedy pracował jako cieśla, dodatkowo wykonywał niektóre prace zbrojarskie czy betoniarskie. Powyższe nie wyłączało możliwości zaliczenia okresów pracy ubezpieczonego w (...) Przedsiębiorstwie (...) w S. na stanowisku cieśli do stażu pracy ubezpieczonego w warunkach szczególnych. W powoływanym wyżej rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przewidziano bowiem, iż pracami w warunkach szczególnych są także prace betoniarskie i zbrojarskie. Pracownik zaś, który u jednego pracodawcy w tym samym czasie (okresie) wykonywał różne rodzaje pracy w szczególnych warunkach (wymienione w załączniku do rozporządzenia z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze - wykaz A), stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, nie powinien być pozbawiony uprawnienia do zaliczenia tego okresu do zatrudnienia w szczególnych warunkach wymaganego do emerytury na podstawie art. 32 ust. 1, 2 i 4 ustawy emerytalnej (tak wyrok Sadu Najwyższego z dnia 27 stycznia 2012 r., sygn. akt II UK 103/11).

W ocenie sądu również prace wykonywane przez ubezpieczonego w okresach delegowania do pracy na budowach eksportowych, tj. prace montera konstrukcji żelbetonowych (od 13 maja 1978 r. do 28 maja 1979 r. w Libii), betoniarza (od 21 maja 1985 r. do 6 czerwca 1985 r. w NRD), zbrojarza-betoniarza (od 18 lipca 1985 r. do 21 czerwca 1986 r. w Libii), cieśli i betoniarza (od 13 listopada 1989 r. do 21 maja 1990 r. w RFN) oraz cieśli (od 19 czerwca 1990 r. do 14 listopada 1990 r. w RFN) były pracami wykonywanymi w warunkach szczególnych. W swoich zeznaniach ubezpieczony wyjaśnił bowiem, że w okresie zatrudnienia od 13 maja 1978 r. do 28 maja 1979 r. w Libii wykonywał prace przy montażu konstrukcji żelbetonowych na wysokości, a zatem prace wymienione w wykazie A dział V poz. 5. Odnośnie zatrudnienia na stanowiskach betoniarza (od 21 maja 1985 r. do 6 czerwca 1985 r. w NRD), zbrojarza-betoniarza (od 18 lipca 1985 r. do 21 czerwca 1986 r. w Libii), to już sama nazwa stanowisk zajmowanych przez A. K. w tym czasie, wynikająca z treści pisemnych umów o pracę eksportową, nie pozostawia żadnych wątpliwości co do tego, iż ubezpieczony we wskazanych wyżej okresach zatrudnienia świadczył pracę wymienioną w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. Ubezpieczony potwierdził ponadto w swoich zeznaniach, że wykonywał wówczas faktycznie prace zbrojarskie i betoniarskie. Z kolei odnośnie zatrudnienia ubezpieczonego na stanowisku cieśli (od 13 listopada 1989 r. do 21 maja 1990 r. oraz od 19 czerwca 1990 r. do 14 listopada 1990 r. w RFN) ubezpieczony wyjaśnił, że na pierwszej budowie zajmował się montażem wysokich słupów (13 metrowych) na hali, a na ostatniej montażem szalunków na wysokości w budownictwie mieszkaniowym.

Wskazać należy, że w powoływanym wyżej rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (doprecyzowanym w zarządzeniu nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12 sierpnia 1983 roku w sprawie określenia stanowisk pracy w resorcie górnictwa i energetyki, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach) przewidziano, iż pracami w warunkach szczególnych są zarówno prace zbrojarskie i betoniarskie (zbrojarz, betoniarz), prace przy montażu konstrukcji metalowych na wysokości, w tym prace na stanowiskach cieśli, montera konstrukcji żelbetonowych i prefabrykowanych oraz montera urządzeń i konstrukcji stalowych, a zatem prace, które ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał w ramach zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) w S. oraz podczas zatrudnienia na budowach eksportowych w Libii, NRD i RFN.

W wyniku tak poczynionych ustaleń faktycznych i na tle dokonanych rozważań prawnych, koniecznym było uznanie – przy wzięciu pod uwagę zasad doświadczenia życiowego oraz logiki - iż w okresie od dnia 2 września 1974 r. do 7

kwietnia 1994 r. ubezpieczony pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych, a więc – w konsekwencji - że legitymuje się on okresem zatrudnienia w warunkach szczególnych łącznie przekraczającym 15 lat.

Dokonując wyliczenia okresu zatrudnienia ubezpieczonego w warunkach szczególnych na potrzeby ustalenia uprawnień emerytalnych sąd uznał przy tym, iż z okresu zatrudnienia ubezpieczonego w (...) Przedsiębiorstwie (...) w S. należało wyłączyć okres, podczas którego ubezpieczony pobierał zasiłek chorobowy po dniu 14 listopada 1991 r., tj. okres od 4 stycznia 1993 r. do 22 stycznia 1993 r. Stosownie do treści art. 32 ust. 1a pkt 1 ustawy emerytalnej, przy ustalaniu okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze nie uwzględnia się bowiem okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał po dniu 14 listopada 1991 roku wynagrodzenie lub świadczenie z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. W wyroku z 28 sierpnia 2008 roku, II PK 2/08, Sąd Najwyższy wyjaśnił, iż okres niewykonywania pracy w rozumieniu przywołanego przepisu art. 32 ust. 1 a pkt 1 to nie tylko okres niezdolności do pracy, za który pracownik otrzymał wynagrodzenie o którym mowa w art. 92 k.p. lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, ale także każdy inny okres w trakcie którego pracownik pozostawał w stosunku pracy i otrzymywał wynagrodzenie, jednakże nie świadczył faktycznie pracy. Sąd rozpoznający niniejszą sprawę w całości podziela zaprezentowany wyżej pogląd. Trzeba bowiem pamiętać, iż motywem przyświecającym ustawodawcy przy tworzeniu prawa do tzw. wcześniejszej emerytury było to, że praca świadczona w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przyczynia się do znacznie szybszego obniżenia wydolności organizmu. Z tych względów za zasadne przyjęto, iż osoba wykonująca pracę tego typu winna nabyć prawo w wieku obniżonym w stosunku do pozostałych ubezpieczonych. Wymóg okresu pracy w szczególnych warunkach powinien więc odnosić się do okresów rzeczywistego wykonywania takiej pracy, z wyłączeniem pozostałych formalnych okresów pozostawania w stosunku pracy. Pracownik nie wykonując bowiem pracy w szczególnych warunkach nie jest narażony na szybszą utratę zdrowia. Warto podkreślić, iż omawiana regulacja odnosi się do okresów niewykonywania pracy za które pracownik otrzymał wynagrodzenie (np. będąc niezdolnym do pracy), niezależnie od tego, czy okres za który wypłacono wynagrodzenie zaliczany jest do okresu składkowego, czy nieskładkowego. Rozróżnienie to ma znaczenie dla oceny posiadania przez pracownika „wymaganego okresu zatrudnienia”, o którym mowa w § 3 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku, nie jest natomiast istotne do okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu § 2 ust. 1 tego rozporządzenia (tak Sąd Najwyższy w wyroku z 5 maja 2009 r., I UK 4/09).

Biorąc powyższe pod uwagę, sąd zaniechał prowadzenia szczegółowego postępowania dowodowego dotyczącego ustalenia, czy również w pozostałych wskazywanych przez ubezpieczonego okresach zatrudnienia wykonywał on prace w szczególnym charakterze lub w szczególnych warunkach; ustalenie to nie miałoby bowiem wpływu na rozstrzygnięcie prawa ubezpieczonego do emerytury. Uznanie, iż ubezpieczony pracował w warunkach szczególnych w okresie od dnia 2 września 1974 r. do 7 kwietnia 1994 r. (z wyłączeniem okresu pobierania zasiłku chorobowego) okazało się bowiem wystarczające dla wykazania, iż ubezpieczony legitymuje się wymaganym piętnastoletnim stażem pracy w warunkach szczególnych.

Na marginesie więc już tylko trzeba wskazać, że w oparciu o zeznania ubezpieczonego możliwe byłoby doliczenie do jego stażu pracy w warunkach szczególnych dodatkowo okresu zatrudnienia od 7 sierpnia 1970 r. do 2 lutego 1972 r. w (...) Przedsiębiorstwie Budowlanym w E. na stanowisku montażysty. Z wyjaśnień ubezpieczonego wynikało bowiem, że w okresie tego zatrudnienia stale i w pełnym wymiarze czasu pracy zajmował się montowaniem konstrukcji żelbetonowych na wysokości. Z kolei odnośnie zatrudnienia ubezpieczonego od dnia 1 sierpnia 1994 r. do 31 marca 1995 r. w (...) sp. z o.o. w S. na stanowisku cieśli, od dnia 19 lipca 1995 r. do 24 grudnia 1996 r. w (...) sp. z o.o. w P. na stanowisku pracownika budowlanego oraz od dnia 1 lipca 1997 r. do 21 listopada 2000 r. w P.B. (...) sp. z o.o. w S. na stanowisku cieśli budowlanego, to z wyjaśnień ubezpieczonego wynikało, że w wymienionych okresach zatrudnienia zajmował się kolejno montowaniem konstrukcji na wysokości (w spółce (...)), montowaniem szalunków na wysokości i pracami zbrojarskimi ((...) sp. z o.o. w P.) oraz montowaniem szalunków na wysokości (w P.B. (...) sp. z o.o.). A zatem we wskazanych wyżej zakładach ubezpieczony wykonywał tożsame prace jak w czasie zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) w S., podczas którego niewątpliwie pracował w warunkach szczególnych.

W myśl przepisu art. 129 ust. 1 ustawy emerytalnej świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu, z uwzględnieniem ust. 2. Ubezpieczony 60 lat ukończył w dniu (...), jednakże wniosek o emeryturę złożył dopiero w sierpniu 2013 r. W tym stanie rzeczy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. sąd zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w ten sposób, że przyznał A. K. (1)prawo do emerytury od pierwszego dnia miesiąca, w którym złożył on w organie rentowym wniosek o emeryturę, tj. od 1 sierpnia 2013 r.

O kosztach procesu orzeczono w punkcie II sentencji wyroku, zasądzając je od przegrywającego spór organu rentowego na rzecz płatnika w kwocie 60 zł, ustalonej na podstawie art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 99 k.p.c., rozstrzygającego o zasadzie rozdziału kosztów procesu stosownie do wyniku postępowania w zw. z § 12 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie wie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U.2013.461 j.t.), ustalającego stawkę minimalną w sprawach ubezpieczeniowych na kwotę 60 zł.